

Dialoguri de suflet

**Interviu cu prof.dr.ing Nicolae VASILE,
Profesor universitar, Universitatea VALAHIA din Târgoviște**

Prof. Elena Ratcu, consilier CNR-CME

Ascultînd povestea de viață a domnului profesor **Nicolae Vasile**, din copilărie până la maturitate, întîi rămîi fără grai. Apoi te întrebi cum este posibil ca un copil să poată îndura atîta suferință fizică atît de mulți ani, văzîndu-și în același timp de învățătură cu o îndărătnicie de neînțeles pentru mulți dintre noi, pentru ca apoi să se lanseze în mari proiecte de cercetare și lucrări științifice de notorietate, fiind în același timp cadru didactic, dar ocupînd și poziții de vîrf în cadrul unor ONG-uri de prestigiu. Și pentru că nu este suficient, dincolo de latura sa profesională, omul Nicolae Vasile este romancier, poet, dramaturg, dansează, joacă teatru, face filosofie. În paralel, promovează

permanent valorile românești, considerînd că cercetarea științifică are un rol important nu numai în dezvoltarea economică a unei țări, ci și în cultura sa. Deviza sa este: „Nici un popor nu va fi cu adevărat puternic fără o cultură tehnică dezvoltată, ca parte integrantă în cultură în general”.

Elena Ratcu: Domnule profesor, deși vă cunosc demult, v-am descoperit cu adevărat grație cărții dumneavoastră „Punctul de sprijin”, care efectiv m-a uluit. De aceea, aș vrea să structurez dialogul nostru de astăzi asemenea titlurilor capitolelor cărții. Sunteți de acord?

Nicolae Vasile: Da, sigur, mi se pare o bună idee, mai ales că „Punctul de sprijin” este cea mai citită carte a mea, care a fost tradusă și în limbi străine.

–Sunteți născut în Ludești-Dâmbovița, primele șase clase le-ați învățat în comuna natală, iar liceul l-ați absolvit la Sanatoriul din Mangalia. Prima întrebare vine cumva de la sine: De ce ați făcut școala într-un sanatoriu?

– Aici este o poveste întreagă!... Când eram în clasa a V-a, pe care am făcut-o în satul meu, în timp ce jucam fotbal în curtea școlii, un coleg m-a lovit, neintenționat, sub glezna piciorului stîng, unde s-a făcut o vătătaie puternică, după care au început niște dureri insuportabile. Tata m-a internat la spitalul din Găești, pentru cîteva zile ziceam eu, neștiind că nu aveam să mă mai întorc niciodată în sat. Doctorul de la Găești mi-a pus piciorul în ghips, peste vînătaie, iar într-o săptămână acesta s-a înnegrit. Același doctor a tăiat apoi ghipsul, a făcut cîteva incizii în zona infectată de unde a țâșnit puroi, iar apoi a declarat că piciorul s-a cangrenat și că trebuie tăiat. Mama a început să plîngă, iar tata m-a scos din spital, fără acordul medicilor și m-a dus la spitalul de la Pitești. Acolo, un foarte bun medic ortoped, **Paul Popescu**, înțelegînd gravitatea problemei, a făcut demersurile necesare transferului de la Găești la Pitești, m-a operat imediat și i-a spus tatii că problema este gravă și că se putea salva piciorul numai printr-un tratament îndelugat. Infecția penetrase osul calcaneului!... Fiind între Crăciun și Anul Nou, când majoritatea doctorilor erau plecați, iar sala de operație era închisă, datorită durerilor insuportabile, doctorul a improvisat o masă de operații în sala de

Domnul profesor dr.ing. **Nicolae Vasile** s-a născut în Comuna Ludești – Dâmbovița la 16 iunie 1954. A învățat primele 6 clase în comuna natală, apoi la școala generală și la liceul Sanatoriului din Mangalia, cu scurte perioade la liceul din Găești. A absolvit Facultatea de Electrotehnică din București în anul 1978, unde și-a susținut și teza de doctorat în anul 1985 și a efectuat burse de studiu în Anglia, SUA și Italia. A fost director general al Institutului de Cercetări și Proiectări Electrotehnice (ICPE) București (1992-2005), prim vice-președinte al Camerei de Comerț și Industrie a României (2002-2005), vicepreședinte al Camerei de Comerț și Industrie București (2005-2010), vicepreședinte al Patronatului Român din Cercetare-Proiectare(1994-2010), membru în Biroul Director al Asociației Patronale din Industria Electrotehnică și Electronică, președintele Fundației J.M.Juran (2002-2004), președinte fondator al Asociației Române de Standardizare (ASRO), (1998-2000), vicepreședinte al Asociației Române de Acreditare (RENAR), (1998-2006), președintele Consiliului Științific CNR-CME (2008-2013).A scris 26 cărți tehnice, dintre care două publicate în străinătate, șapte volume de beletristică și trei volume de poezii. A publicat peste 150 de lucrări științifice și a înregistrat 32 de brevete de invenție. În prezent este profesor universitar la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. Este membru titular al Academiei de Științe Tehnice.

pansamente și a pregătit operația împreună cu asistenta de gardă. Negăsind însă anestezice, spre disperarea mea, operația s-a efectuat pe viu, dându-mi-se să strâng niște prosoape să le strâng în dinți. Atât de tari fuseseră însă durerile anterioare operației, încât durerea provocată de incizia pentru eliminarea pungii de puroi aproape că nici nu mai conta!... Doctorul lucra cu bisturiul, foarfeci și pensete în rana deschisă. Astfel a reușit să evite amputarea piciorului. Șase luni am stat în spital, după care, deși infecția nu fusese înlăturată, a trebuit să plec din spitalul de la Pitești, pentru a nu pierde anul școlar. Doctorul **Paul Dorian**, nou venit la Pitești, de la un sanatoriu de boli osoase din Neptun, și care se apropiase sufletește de mine, mi-a spus că boala mea necesită timp îndelungat pentru tratament. Infecția din măduva osului evolua pe măsură ce eu creșteam, iar vindecarea definitivă putea avea loc numai când se stopa creșterea. După o stabilizare relativă a bolii, m-au transferat la sanatoriul de boli osoase din Mangalia, unde în paralel cu tratamentul, puteam urma și școala și unde, cu mici intermitențe, am stat opt ani. Tratamentul consta din injecții zilnice cu antibiotice, la care se adăugau infiltrații locale prin care antibioticul era introdus la locul respectiv. Injecțiile mi se făceau dimineața și câteodată în pauzele dintre orele de școală.

„Cine are carte are parte”

– Copil fiind, cum suportați durerile acelea, făcând în același timp și școală, și tratament? De unde această tenacitate la un copil?

– Ce era să fac? Sigur că mă durea tare, însă aproape că mă obișnuisem cu durerea! Infiltrațiile se făceau cu niște ace foarte mari, uneori, imediat după operație, adică pe locul care oricum te durea. Era groaznic! La injecțiile normale, intramusculare, nu mai simțeam niciun fel de teamă, iar la cele de noapte nici nu mă mai trezeam din somn. (*zâmbește amar*). Anii aceia din sanatoriu au avut, totuși, și o parte bună: am citit și am învățat enorm. Internat fiind, după ce-mi terminam temele de școală și tratamentele medicale, ce puteam face? Nimic! De aceea am citit tot ce se putea citi și din biblioteca școlii și din cea a sanatoriului, care erau foarte bine dotate. Dacă aș fi rămas la mine la țară, nu aș fi avut nici posibilitatea, nici timpul necesar să citesc, pentru că m-ar fi trimis ai mei cu vacile la câmp, sau la alte treburi gospodărești. Așa se face că în sanatoriu fiind, am participat de două ori la olimpiada de fizică. Aveam un profesor de fizică foarte bun și entuziast, **Herman Farkas**, care absolvise Facultatea de Fizică din Cluj, cu un an în urmă. Diferența dintre el și noi fiind destul de mică, noi îl simțeam ca pe un frate mai mare. Petrecea mult timp cu noi și făcea ore suplimentare, iar eu învățam convins! El m-a îndemnat să particip la olimpiada de fizică de la Constanța la care am ajuns cu salvarea. Am câștigat faza pe județ, dar, din păcate, nu am putut participa și la faza pe țară de la București, pentru că mă transferasem parțial la liceul din Găești, care nu a mai putut asigura cele necesare participării. Acolo, profesorul de care m-am atașat cel mai mult, a fost cel de matematică, **Nicolae Ilie**, un om deosebit, care avea să devină ulterior directorul liceului din Găești.

– Cine are carte, are parte, este principiul după care v-ați condus toată viața. După liceu, ați fi dorit să urmați medicina sau ingineria. De ce ați ales Facultatea de Electrotehnică?

– Fiind atât de mult internat în spital, îndrăgisem meseria de medic și aș fi dorit să fac medicina, unde însă, una din probele de examen era chimia. La Sanatoriu fiind, ora de chimie urma imediat după pauza mare în care mie mi se făceau infiltrațiile acelea îngrozitoare, fără anestezie. De aceea, toată viața mea, am asociat ora de chimie cu durerea și, ca urmare, aveam o aversiune teribilă față de chimie. Am ales Facultatea de Electrotehnică și din alte motive. Aveam, uneori, impresia că niciodată nu mă voi mai vindeca, iar gândul ăsta a fost un calvar pentru mine. În cei opt ani, cât am stat la sanatoriu, am fost operat de opt ori: anul și operația (*oftează din greu*). Fratele meu, cu doi ani mai mare decât mine, urma tot Electrotehnica și m-am gândit că, în imposibilitatea de a participa la toate cursurile, din cauza tratamentelor, aș fi putut învăța după cursurile lui, ceea ce s-a și întâmplat de altfel.

– V-ați prezentat la examenul de admitere în cârje.

– Da, așa m-am prezentat la examen. Am plecat pentru o săptămână din spital ca să dau examen la facultate. La înscriere, văzându-mă în cârje, comisia m-a trimis la Spitalul Studentesc pentru aviz. Doctorul **Bocăneț**, un bătrân simpatic mi-a dat avizul contra cuvântului meu de onoare că nu-i voi cere după aceea multe scutiri medicale. Am luat examenul de admitere cu media peste nouă, primul semestru din anul I am stat mai mult la spital, dar învățam după cursurile fratelui meu. Aveam numai note de 9 și 10 la toate examenele.

– Vindecarea totală cum s-a realizat?

– Pe la sfârșitul semestrului I din anul II mi s-a inflammat atât tare piciorul, încât cei de la Spitalul Studentesc mi-au spus că ar trebui să găsesc o soluție, de a mă trata la București, pentru că, la facultate, urma să

Începem orele de laboratoare la care prezența era obligatorie, deci nu mai puteam învăța numai din spital. Mi-au sugerat Spitalul de Ortopedie Foișorul de Foc, unde am avut norocul ca, la camera de gardă să fie doctorița **Cleopatra Drăgulescu**, care mi-a spus că situația nu era prea gravă și că am pierdut timp inutil prin spitale, fiind tratat pe un diagnostic greșit. M-am internat la secția ei, iar timp de cinci săptămâni am suportat un tratament groaznic, pentru că avea o metodă specială, invenția ei: făcea infiltrații intraosoase, adică introducea în os un piron cu diametru de vreo 3 mm, găurit prin interior, pe care îl bătea cu ciocanul până în zona cea mai profundă unde ajunsese infecția, după care, timp de mai multe zile injecta medicamentul, prin piron, cu ajutorul unor cu ace de seringă. Făcea acest lucru până când infecția din zona respectivă era eliminată, după care scotea pironul și-l bătea în zona de alături, și tot așa până la eliminarea completă a infecției. Din fericire, la mine acest nou tratament a dat niște rezultate atât de bune, încât nici nu a mai fost nevoie de operația finală, care fusese preconizată inițial. Durerile erau groaznice, pentru că toate aceste găuri în oase se făceau pe viu!

– Tot fără anestezie? Nu pot să cred!

– Niciodată nu mi s-a făcut anestezie, la spitalul de la Foișor. După cinci săptămâni am părăsit spitalul, unde m-am mai întors doar după trei luni pentru un control de rutină. De atunci, timp de 30 de ani nici macar o analiză n-am mai făcut. Țin minte că la ultima mea vizită la doamna dr. Drăgulescu, pentru controlul final, i-am dus un buchet de flori și un pachet de țigări *Kent*, cum se obișnuia atunci. Florile le-a păstrat, Kentul mi-l-a refuzat! Asta e tot ce a primit dânsa de la mine. Să stau opt ani în sanatoriu, iar doctorița asta să mă vindece în trei luni, pare incredibil. Să îi dea Dumnezeu sănătate! Când am terminat definitiv cu spitalul era ca și cum m-aș fi născut a doua oară. Imaginați-vă, eu din clasa a VI-a până în anul I de facultate trăisem doar prin spitale, orizontul meu fiind sanatoriul și curtea lui! Abia pe la 20 de ani am început și eu să trăiesc social cu adevărat. Parcă scăpasem de la moarte!...

„Dacă muncă nu e nimic nu e”

– Întâmplarea asta a dumneavoastră ar trebui să dea de gândit multor tineri care, sănătoși fiind, preferă să piardă vremea, în loc să învețe! După absolvirea facultății ați fost repartizat la Întreprinderea de Cabluri și Materiale Electroizolante din București (ICMEB), pentru că, deși ați fi putut alege ICPE, datorită unei reforme a învățământului nu s-a putut, fiind acceptați numai absolvenții cu domiciliul stabil în București. Ați simțit aceasta ca pe o nouă frustrare a vieții?...

– Ca pe o nouă frustrare, nu, deși mi-ar fi plăcut să fiu repartizat direct la un institut de talia ICPE, dar știți cum se spune, orice rău e spre bine (*râde*). Am absolvit facultatea pe locul doi și, conform legislației de atunci, aș fi putut fi repartizat într-un institut de cercetări din București. Neavând domiciliu stabil în București, nu am putut fi însă repartizat în capitală, iar atunci am ales ICMEB, care era lângă București, în comuna Cățelu. Am fost angajat la secția care producea cabluri izolate în cauciuc, o secție dificilă ca proces tehnologic și condiții de muncă, unde am stat un an. După cei trei ani, obligatorii, de stagiatură m-aș fi putut transfera la ICPE. Dl. **Florin Tănăsescu**, pe care îl avusesem profesor la facultate, în anul IV, era director general la ICPE. Atunci a organizat o vizită la ICPE cu noi, studenții, iar eu fusesem încântat de ce am văzut acolo. Tot în facultate, avusesem o colaborare la fel de bună cu profesorul **Răzvan Măgureanu**, la care am ajuns doar datorită faptului că știam limba rusă, pe care o făcusem opt ani la școală. Dânsul căuta un student bun la matematică și fizică, dar care să știe și limba rusă, majoritatea cârților tehnice de atunci fiind în rusă. A mers la secretariatul facultății căutând un astfel de student. Așa am ajuns să fac parte din nucleul cu cei mai buni studenți, de care se ocupa cu mult entuziasm. Întâlnirea cu profesorul Măgureanu s-a produs exact când eu scăpasem definitiv de boala mea și eram de-a dreptul euforic. Cu el urma să avem curs în anul V, însă am colaborat încă din anul II, ceea ce mi-a permis să publicăm două cărți împreună încă din studenție. Datorită extraordinarei colaborări cu profesorul Măgureanu, am reușit să mă specializez în probleme legate de aplicațiile motoarelor cu magneți permanenți.

– Ce face motorul cu magneți permanenți?

– Motorul cu magneți permanenți transformă energia electrică în energie mecanică, fără ca pe una dintre armături să existe pierderi. Pare ceva paranormal! Magneții permanenți produc câmp magnetic fără a consuma nimic, fără a se încălzi și, astfel, s-a ajuns la niște cifre extraordinare: dacă un astfel de motor, de 1 kW, avea înainte vreo 24 de kg, cele produse acum, cu magneți din pământuri rare, au în jur de 3 kg. Ceva fantastic!... Consumă mai puțină energie și se realizează cu mai puține materiale, care, la rândul lor se produc cu un consum de energie. Este o problemă de eficiență energetică. Acesta a fost domeniul meu predilect de preocupări și aici am avut contribuții majore, fapt care, mai târziu a determinat și propunerea mea în funcția de președinte al Consiliului Științific al CNR-CME între anii 2008-2013, unde am avut foarte

frumoase realizari împreuna cu toți membrii acestui Consiliu și cu întreaga echipă de consilieri ai Secretariatului Executiv CNR-CME.

De altfel, la recomandarea profesorului Măgureanu, subiectul tezei mele de doctorat a fost „*Contribuții în domeniul motoarelor sincrone cu magneți permanenți*”, coordonatorul tezei fiind profesorul **Alexandru Fransua**. Am fost admis în anul 1981 și am susținut teza în anul 1984.

– Se pare că profesorii Răzvan Măgureanu și Florin Tănăsescu au avut un rol important în viața dumneavoastră. Au contribuit și la angajarea dumneavoastră la ICPE?

– Da, profesorul Măgureanu, a intervenit la domnul **Alexandru Necula**, ministrul de atunci al Industriei Construcțiilor de Mașini, cu care avea o bună colaborare, pentru a mi se aproba reducerea stagiului de trei ani de la ICMEB și a mă angaja la ICPE, ceea ce a și obținut. Cu aprobarea în mână am mers la șeful personalului de la Minister, pentru demersurile necesare. El însă, pe un ton care nu mi-a plăcut, mi-a sugerat că ar fi mai bine să termin stagiatura la ICMEB, să-mi fac între timp și buletin de București și apoi, dacă vreau să plec la ICPE sunt liber s-o fac. Supărat, am rupt cererea aprobată de ministru, am aruncat-o la coșul de gunoi și am plecat.

– Nu pot să cred! Si profesorul Măgureanu ce-a zis?

– Ce să zică? S-a supărat rău, după care mi-a spus: „Acum, dacă tot ai rupt cererea cu aprobarea ministrului Necula, stai la ICMEB cât trebuie, ia-ți buletinul de București, apoi refaci cererea și vedem noi dacă ministrul o mai aprobă sau nu”.

– Ați rămas la ICMEB, unde știu că ați avut ceva satisfacții.

–La ICMEB am avut o satisfacție profesională enormă. Era acolo o instalație nemțească, părăsită de mulți ani, ieșită din garanție și nepusă niciodată în funcțiune, care trebuia să facă cauciuc pentru izolarea cablurilor și care costase cam 20 de milioane de mărci. Ministrul, aflând că eu am rupt aprobarea lui, și că am rămas la fabrică, i-a chemat pe cei de la ICMEB și le-a spus: „Aveți un om foarte bun acolo, Nicolae Vasile îl cheamă, pe care eu o să vi-l iau, dar puneți-l întâi să facă o echipă pentru rezolvarea instalației de dozare și malaxare automată a cauciucului”. Instalația aceea ocupa o clădire cu cinci etaje și avea o gramadă de anexe care preluau materia primă direct din vagoane! A emis apoi un ordin de ministru care dispunea punerea în funcțiune a instalației.

– Din cine era formată echipa?

– Eram doi ingineri, eu și cu încă unul pe care l-am găsit acolo, un automatist foarte bun, **Boris Cosma**, Dumnezeu să-l odihnească, un sudor, doi maiștri, și restul, muncitori, în total 22 de inși. Într-un an am pus instalația în funcțiune și mergea de mai mare dragul. De la 13-16 șarje, ajunsese să facă 66 șarje de cauciuc pe zi, de cea mai bună calitate. Ministrul ne-a felicitat și a dat directorului nostru un fond de premiere pentru a ni-l repartiza tuturor. Mie și celui alt inginer ne-a fost alocată o sumă pe care să o împărțim echipei de tehnicieni, operatori, muncitori, iar directorul și-a oprit o sumă pe care a distribuit-o altor salariați, pe criterii mai mult politice, astfel, noi am luat 1500 de lei, iar secretarul de partid pe secție a luat 8000. Acela a fost momentul în care m-am hotărât definitiv să plec. Plecarea mea la ICPE a avut loc cu o lună mai târziu, cu ajutorul profesorului Florin Tănăsescu cu care mă întâlneam săptămânal la Politehnică, unde amândoi eram cadre didactice asociate. Am plecat cu părere de rău, pentru că păraseam realizări de care mă atașasem sufletește, îmi făcusem mulți prieteni și învățasem să lucrez cu oameni de diferite specializări, descoperindu-mi și o vocație de bun organizator, ceea ce avea să-mi folosească mai târziu.

– Odată ajuns la ICPE, ați început activitatea ca simplu inginer până ce ați ajuns director general. În ce proiecte ați fost implicat la început?

– Fără nicio zi de pauză, m-am prezentat la ICPE, un institut renumit de cercetări și proiectări, unic în România, cu cei mai buni specialiști în electrotehnică, domeniu în care eu visasem să lucrez. Profesorul Tănăsescu m-a repartizat la alt laborator decât cel la care aș fi dorit eu, spunându-mi că mai târziu îi voi mulțumi pentru asta!

Foto : CCIR, Sofia-Bulgaria

Domnul Tănăsescu era, cum să spun eu, un om mare! Era bun și înțelegător cu salariații, știind când să păstreze distanța, dar și când să se apropie sufletește de ei. Conducea deja ICPE-ul de 10 ani, iar remarcabil este faptul că într-o perioadă foarte dificilă, în care directorii erau confrunțați cu diferite presiuni politice și administrative,

el a reușit să dezvolte institutul, să-l extindă prin crearea mai multor filiale în țară, să-l întinerească prin aducerea de noi absolvenți într-o perioadă în care repartițiile erau blocate, și să-i crească prestigiul. Mulți dintre specialiștii ICPE au ajuns în timp vârfuri naționale în domeniul lor de activitate! Eu doream să continui activitatea începută la facultate în domeniul cercetării motoarelor electrice fără perii cu magneti permanenți, un domeniu nou la acea vreme, în care nimeni în lume nu trecuse la producția industrială. Am reușit să demarez aceste cercetări pe două fronturi. În primul rând am găsit întreprinderea care să finanțeze un astfel de program, *Electrotehnica București*, fără de care totul ar fi rămas la nivel de teorie. În al doilea rând, datorită acestei teme de cercetare am fost admis la doctorat la Politehnică, avându-l conducător pe profesorul **Alexandru Fransua**, cel mai faimos profesor de mașini electrice din țară în anii aceia. De altfel, profesorul Fransua a fost și unul dintre mentorii mei, alături de profesorii Măgureanu și Tănăsescu. Teza mea de doctorat, care era într-un domeniu total nou, a adus în plus și alte elemente de noutate privind metoda matematică de abordare, utilizând pentru prima dată metoda elementului de frontieră în calculul magnetic în astfel de aplicații. În paralel, aplicațiile practice ale rezultatelor tezei mergeau foarte bine, la fabrică fiind deja în experimentată câteva tipodimensiuni, dintr-o serie ce urma să intre curând în fabricație. Ulterior, dl. Tănăsescu a fost numit vicepreședintele Consiliului Național pentru Știința și Tehnologie, iar director general al ICPE a devenit unul dinre directorii adjuncți, **Cristian-Traian Bârcă**, Dumnezeu să-l odihnească, om activ și dinamic, cu spirit managerial și care se baza mult pe tineri. În cei doi ani cât a fost el director, întreaga schemă de cercetare gândită de mine a ajuns până la faza de producție. În anul 1987, dl. Tănăsescu a revenit la ICPE, într-o perioadă în care situația în țară se schimbaseră în rău, iar conducerea comunistă luase măsuri dure, după o revoltă a muncitorilor din Brașov.

Foto: Comisia de doctorat a lui N. Vasile, 1984

– Când și cum ați ajuns director general la ICPE?

– După revenirea domnului Tănăsescu la institut, motoarele mele începuseră să se producă la scară mică. Atunci nu l-am convins să le trecem la investiții, dar, ulterior, s-a convins singur de această necesitate. Aici e o mică istorie!... Crăciunul din decembrie 1989 m-a prins acasă, la părinții mei, unde, o dată pe an se întrunea toată familia. În ziua de 3 ianuarie 1990, unul din consilierii domnului Tănăsescu m-a chemat de urgență la institut de unde am plecat împreună la Ministerul Industriei Electrotehnice, unde tocmai fusese numit ministru dl. **Anton Vătășescu**. Fără multe discuții, ministrul îmi propunea funcția de ministru adjunct! Am rămas foarte surprins, pentru că nici nu mă cunoștea. Ulterior aveam să aflu că profesorul Tănăsescu fusese cel care avansase ministrului această propunere. După două zile de gândire și după ce m-am consultat și cu soția, pentru că mie nu-mi plac salturile bruște, dar și pentru că vremurile erau tulburi, am declinat propunerea ministrului. Câteva zile după aceea, domnul Tănăsescu mi-a aprobat referatul pe care-l făcusem în urmă cu un an, prin care îi solicitasem aprobarea de a-mi face un colectiv separat pentru servomotoare electrice și de a-mi completa și numărul de oameni, pentru că eu aveam 80% din proiectele secției pe care le făceam doar cu foarte puțini oameni. Probabil domnul Tănăsescu s-o fi gândit că dacă a avut încredere să mă propună în funcția de ministru adjunct, putea să aibă încredere și să-mi dea pe mână un colectiv de câteva zeci de oameni. Cu oamenii aceia am lucrat până am ajuns șef de laborator. Domnul Tănăsescu demisionase între timp, iar în locul său a venit dl. **Ion Boconcioc**, fost director științific. În institut începuse procesul de reorganizare, în urma căruia opt din cele peste 70 de compartimente s-au separat și au devenit institute independente. O restructurare internă se impunea oricum, deoarece institutul era deja prea mare și greu de adaptat la dinamismul cerut de condițiile economiei de piață care începuseră să se impună. Deoarece dl. Boconcioc era cam bolnav, mă mandatase să mă ocup de reorganizare, cunoscându-mi și spiritul organizatoric și faptul că mă înțelegeam bine cu oamenii. Odată cu reorganizarea ICPE ca societate comercială, care din principiu are scopul de a obține profit, s-a pus din nou în discuție problema conducerii, iar pe lângă directorul în exercițiu am fost propus și eu pe funcția de director general. Am fost preferat eu și astfel am devenit primul director general al ICPE SA, adică organizat ca societate comercială.

– Care au fost primele demersuri ca director general al ICPE?

– În primul rând mi-am format echipa de conducere, apoi am luat măsurile organizatorice necesare creșterii dinamismului institutului, care, cu toate desprinderile de care vorbeam înainte, rămăsese încă de mari dimensiuni. Am făcut eforturi să cresc capacitatea de adaptare la cerințele pieței, selectând domeniile cele mai solicitate. De asemenea am încercat să găsesc metoda cea mai bună pentru a corela câștigurile oamenilor cu rezultatele directe ale muncii lor. Cu mult efort, calm și tact, cu înțelegerea din partea

salariaților și sprijinit de consilierea juristelor noastre, am reușit să rezolv multe probleme delicate. Ideea mea de bază era descentralizarea activității decizionale și creșterea rolului șefilor de compartimente! Una dintre noile experiențe ca director general de institut, la început de economie de piață, a fost negocierea salariilor, pe baza unui nou sistem de salarizare impus de noile condiții! Dacă înainte salariile creșteau constant, în funcție de vechimea în muncă, negocierea salarială trebuia acum făcută în funcție de meritele reale ale angajatului!

– Ceea ce nu era rău deloc!...

– Nu era rău, numai că la activitatea de cercetare era mai greu să cuantifici meritele angajaților, însă am găsit metode și pentru acest lucru. Arta directorului constă în a ști să păstreze oamenii cei mai buni și să-i înlăture pe ceilalți prin metoda negocierii, nu prin metode lipsite de înțelegere. În fine, au fost și o serie de probleme sociale, pe care a trebuit să le rezolv, deci nu a fost o perioadă prea ușoară, la început, din aceste puncte de vedere.

–Nu vă lipsea însă activitatea de cercetare?

– Ba da, îmi lipsea enorm! Deși aveam mari satisfacții în conducerea unui mare institut de cercetări a cărei situație tehnică și economică reușisem să o redresez, eu nu voiam să renunț la cercetările proprii care îmi aduseseră atâtea satisfacții și datorită cărora devenisem de fapt ceea ce eram. Aveam parcă sentimentul trădării unei activități începută încă de pe patul spitalului, cum se zice, când acel pat îmi era plin de cărți, foi de hârtie și un creion. Într-o zi am găsit la mapă un anunț pentru un concurs cu burse NATO, adresat specialiștilor din 23 de țări europene pentru elaborarea unor lucrări științifice ce urmau a fi publicate în colecția acestei prestigioase instituții.

M-am înscris și, spre surprinderea mea am fost acceptat. Urma să efectuez bursa la Institutul de Tehnologii Industriale și Automatizări din Milano, pe o perioadă de patru luni. Cum să plec eu însă din institut vreme de patru luni, când eu nici concediul nu mi-l mai putam face? M-am sfătuit cu profesorul Tănăsescu, iar dumnealui m-a îndemnat să plec, iar în cele din urmă am plecat. Institutul din Milano efectua cercetări în domeniul interdisciplinar al mașinilor unelte, dispozitivelor, roboților industriale, tehnologiilor computerizate. Ca temă de cercetare am avut reducerea forțelor parazite la motoarele lineare cu magneți permanenți, pe care cei de la institutul din Milano începuseră să le folosească în construcția mașinilor unelte. Găsirea soluției trebuia să urmeze întâi calea teoretică și apoi cea experimentală. Am simțit o plăcere imensă să fiu rupt de toate celelalte griji, singura mea grijă rămânând cea a calculatorului și parcă dintr-o dată mă simțeam mai tânăr și mai plin de energie. Lucrând la acest proiect, am realizat că nivelul lucrărilor mele cu profesorul Măgureanu era mult peste ceea ce găsisem eu în Italia și îmi părea rău că nu tradusesem și noi cărțile noastre într-o limbă de circulație internațională. Mă mângâia însă gândul că lucrarea pe care urma să o elaborez acolo urma să fie publicată direct în limba engleză și o să ajungă astfel la specialiști marcanți din întreaga lume. După finalizarea bursei de la Milano, m-am întors la ICPE, unde partea de producție și cercetare s-au dezvoltat frumos, producția de motoare a-mers excelent, ca și exportul în Germania și Israel. Nefiind însă de acord cu presiunile de privatizare a institutului, făcute de Ministerul Industriilor, în anul 2005, am fost demis de la ICPE. Eram, atunci, și prim-vicepreședinte al Camerei de Comerț și Industrie a României, unde reprezentam institutul, și unde ajunsesem datorită succeselor acestuia. În plus, tot timpul am avut cursuri la UPB și, ulterior, la Universitatea Valahia din Tîrgoviște, unde am sprijinit înființarea Școlii doctorale, deci pot spune că nu am avut niciodată grija zilei de mâine, cum se zice.

– În afară de cărțile și articolele tehnice scrise, aveți peste 30 de brevete de invenție premiate la nivel național și internațional. Ce tratează aceste brevete?

– Cea mai mare parte a brevetelor mele se referă la aplicații ale magneților permanenți, care conduc la eficiență energetică, și, implicit, la eficiență economică. Servomotoarele electrice care au făcut obiectul

brevetelor mele s-au produs industrial la ICPE și la alte întreprinderi și se aplică și în prezent.

Foto: cu soția, la Bruxelles

– **Aveți un cult pentru învățătură și pentru profesorii eminenți care v-au ghidat pașii, dumneavoastră înșivă fiind cadru didactic de peste 26 de ani. Ce predați la facultate, cum este relația cu studenții și ce mesaj le transmiteți?**

– Predau de la mașini electrice până la epistemologie, iar comunicarea mea cu studenții este mai mult informală. Discut mult cu ei în timpul cursului, le recomand multă bibliografie electronică, iar când este cazul, comunicăm și pe cale electronică. Îi monitorizez însă cu mare atenție prin anumite criterii, constituite de mine, pe care le fac cunoscute la începutul anului și care sunt în concordanță cu metodologia facultății. La mine se obține greu nota 10, dar se și pică greu, pentru că nota 10 reprezintă un cumul de puncte de la zero la 10 pe care le adun, incluzând chiar și prezența, le împart și rezultă o medie. Studenții nu lipsesc de la cursurile mele. Este însă o diferență între generația noastră și generația lor! Azi, absolvenților de facultăți nu li se asigură nimic pe piața muncii, mulți studenți muncesc pentru a se întreține sau pentru a câpăta experiența necesară obținerii unui job mai bun după absolvire. Eu cred în șansele individuale ale fiecăruia, dar nu legat neapărat de o firmă anume, de o regiune anume sau de o țară anume! Tinerii folosesc mai bine decât vârstnicii oportunitățile oferite de libertățile pe care noul tip de societate le-au adus. Singurul sfat pe care l-aș da acestor tineri este să nu uite de unde au plecat și să găsească o modalitate de sprijini satul natal, școlile și universitățile absolvite și, nu în ultimul rând, țara unde s-au născut, toate acestea făcând parte din codul lor genetic, care, odată uitate, uneori, ar putea fi prea târziu să fie recuperate. Deocamdată, suntem în faza în care tinerii noștri luptă să obțină cât mai multe și răsunătoare diplome, să arate cât de buni sunt. Doar că, spune o vorbă românească, „nu este suficient să fii bun, mai trebuie să fii și bun de ceva”. Cred că este momentul ca tinerii să acorde mai multă atenție utilității lor economice și sociale.

Foto: Cu presedintele CEI, la Congresul Mondial CEI, Dresda, 2000

– **În afara de mentorii dumneavoastră, profesorii Măgureanu, Tănăsescu și Fransua, pentru care din contemporani aveți cuvinte de apreciere?**

– Pe lângă cei menționați deja, aș mai adăuga pe profesorul **Dorel Homentcovschi**, cu care am colaborat foarte bine la metoda elementului de frontieră. Apreciez pe cei care fac cercetare eficientă, dusă până la aplicație. Sunt două nume mari pe care-i apreciez, deși nu am lucrat direct cu ei. Este academicianul **Marius Peculea**, cel care a plecat de la cercetarea fundamentală pe care a dus-o până la producția de masă și la vânzarea produsului realizat, mă refer la apa grea, și academicianul **Bogdan Simionescu**, de la Institutul „Petru Poni” din Iași, care a făcut inovare, brevete înregistrate, și microproducție la un institut al Academiei Române, de apreciat într-o perioadă în care toți sunt preocupați doar de citări.

– **Cu o viață atât de plină, de ce ați simțit nevoia să vă exteriorizați și prin scris? În afara de literatura tehnică sunteți autorul a patru romane, a numeroase poezii, conduceți Căminul „Literar ing”, iar mai nou, activați și într-un teatru.**

– Fiecare formă de exteriorizare are cauza ei. Aș putea spune că am debutat prin eseu. Pentru facilitarea comunicării cu oamenii din ICPE, am început să scriu editoriale în revista institutului, „Lucrările ICPE”. Erau de fapt un fel de mini-eseuri literare, care toate se cheamă ca în **Kant: despre imagine, despre politică,...** toate încep cu „despre”. Primul meu roman a fost „Punctul de sprijin”, care descrie o parte din viața mea și al cărui erou principal este, pentru cine citește printre rânduri, mama mea, pentru care am avut un cult. Debutul absolut în poezie a plecat de la un caz tragic și ciudat. Eu am predat vreo doi ani și la Universitatea „Ovidius” din Constanța. Plecam din București vinerea și mă întorceam sâmbăta. Seara de vineri o petreceam împreună cu decanul facultății, cu medicul care mă tratase când eram copil și cu încă un prieten. Cu ceva timp în urma toți cei trei prieteni ai mei au făcut infarct în aceeași zi, dar în locuri diferite, chiar în ziua în care eu căzusem de pe casă, unde mă urcasem să repar ceva la o streășină. Ce ciudat!... La scurt timp de la decesul decanului, prodecanul, de atunci, al facultății m-a rugat să scriu câteva cuvinte despre fostul său șef, „in memoriam”. Am scris o poezie de două strofe! A fost prima poezie din viața mea, după care au urmat multe altele!

„Si totuși este trist pe lume”

-V-a preocupat mult ideea infinitului. De ce?

- Pentru că omul se naște cu vocația infinitului, venită din intersecția spiritului cu materia, fiecare în parte reprezentând de fapt un infinit. Primele semne de conștiință îi introduc deja și primele elemente de finit, de limitare sau autolimitare! Am scris mult despre infinit în sensul larg la cuvântului, despre infinitul matematic și despre nerespectarea regulilor de operare cu infinitul care poate duce la rezultate bizare, putându-se demonstra orice. Noi, oamenii, trăim în timpul prezent, ireversibil și nu ne putem alege întotdeauna evenimentele pe care le trăim, fie ele pozitive sau negative. Pe cele pozitive încercăm să le păstrăm în memorie cât mai mult, iar din cele negative putem ieși în funcție de „datul” fiecărui om în parte.

-De ce afirmați la un moment dat că „ totuși este trist pe lume”?

- Este trist pe lume pentru cel care, pierzându-și rădăcinile naturale, părinți, persoane apropiate, nu reușește să prindă alte rădăcini, să restabilească contactul cu infinitul. Aceste forme de contact, rădăcinile spirituale ale omului, reprezintă puncte de sprijin pentru existența umană. Pentru omul care nu reușește să găsească acest contact este foarte trist pe lume.

- Ați scris mult despre iubire. Cum este iubirea: finită sau infinită?

- Iubirea dintre copil/părinte, iubit/iubită, om/animal, toate sunt infinite! Nu există iubire finită, servită cu porția, iar tot ce este infinit este și unic! Este una dintre primele idei filozofice!

- Iubire infinită sau iubire necondiționată înseamnă același lucru?

- Nu există iubire finită! Condiționarea introduce ideea de restricție, care ține de caracterul finit.

-V-a preocupat mult filosofia, nu-i așa ?

- Enorm!... Cât am fost internat în Sanatoriul din Mangalia am citit mult *Nietzsche, Schopenhauer, Kant, mai târziu, Blaga, Noica etc.* De fapt eu am început cu *Dostoevski* pe care l-am citit în întregime, ca și pe *Tolstoi*, de altfel. Am avut norocul să fiu internat, în aceeași cameră, cu un student la filosofie, **Andrei Justin Hossu**, Dumnezeu să-l odihnească, care, ulterior, ajunsese printre aceea din epoca Păltiniș a lui *Noica*. Noaptea întregi stăteam de vorbă și descoseam firul în patru! Citind atâta filosofie și apoi, discutându-o, am ajuns să fac singur niște corelări! De la el aveam cărțile respective! De aceea la cursurile mele cu doctoranzii fac și epistemologie, care este ramura filosofiei ce se ocupă cu originile, natura și scopurile, metodele și mijloacele cunoașterii de tip științific. Cursul este apreciat de către masteranzi și doctoranzi.

- Sanatoriul acela v-a fost un fel de școală, pentru că de fapt acolo v-ați format. Formidabil! Cel mai recent roman scris dedumneavoastră este „Dominoul iubirii”. Am citit-o și pe aceasta. Cât adevăr și câtă ficțiune este în această carte?

- Nimic nu este adevăr total. Sunt mai multe subiecte în cărțile mele care m-au preocupat sub aspect literar și filosofic și la care am ajuns pe baze matematice la cursul de epistemologie pe care-l predau doctoranzilor de la Târgoviște. Este vorba de ideea de ciclicitate, care vine din antichitate, dar căreia eu i-am gasit un model matematic, pentru că ea este fundamentată matematic și vine din teoria sistemelor. Am scris o trilogie: *Omul ciclic, Universul ciclic, Românul ciclic*, deoarece ideea de ciclicitate m-a preocupat mult. Romanul „*Dominoul iubirii*” vorbește despre ideea de fericire/nefericire, rai/iad, raiul fiind iubirea împărtășită, iadul reprezentând iubirea neîmpărtășită! Între rai și iad este un da sau nu. Atunci, am gândit două romane, în oglindă, pe situații similare, în care unul reprezintă raiul, celălalt, iadul! Recent s-a lansat și „*Dominoul iubirii. Raiul*”.

Nu exista probleme, există soluții

- Ce reprezintă iubirea, credința, pasiunea, ura?

- Dacă iubire, credință, sau pasiune nu e, e ură sau nimic! O extensie a ideii lui Marin Preda!

- Iarăși filosofați! Hai, să intrăm în real.(râdem amândoi). Care sunt hobby-urile care vă fac să uitați de urâtul din jurul nostru?

- Câinii, sportul, dansul, muzica! Iubesc enorm câinii și am avut unul care a trăit 18 ani, am scris despre el în „*Viață cu două viteze*”, care se găsește de asemenea și pe internet în varianta on-line. De fapt, iubesc toate animalele, nici măcar o muscă nu pot să o omor! Apoi, ador dansul, care pentru mine reprezintă o formă de extaz, când dansez mă transfigurez. Sportul îmi place doar să-l urmăresc, nu-l mai practic, pentru că de la fotbal m-am îmbolnăvit! Și muzica îmi place s-o

ascult! După poeziile mele s-au făcut cântece de muzica ușoară, lied-uri! Familia nu prea agreează hobby-urile mele artistice! Consideră, probabil, că-mi consum prea mult timp cu ele, în defavoarea familiei! Pentru mine, însă, acest timp nu este unul pierdut, ci unul câștigat!

Foto: fiul sau, Matei

– Vă bucurați enorm de viață. Munciti, iubiți, scrieți, dansați în paralel cu o energie năvalnică...

– Când treci prin experiențele de viață prin care am trecut eu, te bucuri de fiecare moment pe care ți-l oferă viața și de fiecare activitate pe care o faci. Soția m-a sprijinit și m-a înțeles, iar băiatul meu este atât de deștept, încât niciodată nu ne-a făcut probleme de vreun fel. A fost șef de promoție la Facultatea de Automatică, în anul 2006, a luat licența la Princetown, doctoratul la Imperial College și acum este IT-ist la IFIN Măgurele. A fost mereu un vârf în toate cele. Sper să se și însoare!...

- Care este bucuria cea mai mare pe care o simțiți?

– În momentul de față, literatura! Am fost chiar actor într-o trupă de teatru înființată de revista „Cronica timpului”, editată de Uniunea Ziariștilor, din a cărei redacție fac și eu parte, ca senior editor. Am început prin a scrie două scenete și o piesă. Sceneta filozofică, „Scara”, se și joacă! Am jucat și eu în ea!

Foto : Lansarea cărții „Românul ciclic”, 2016

– Trecând prin experiențe atât de diverse de viață, ce apreciați la oameni?

– Inițiativa și eficiența! Dar inițiativa cu șansă de reușită, nu „don quijotisme”. Apreciez oamenii dispuși să facă orice, dar să și termine ceea ce au început.

– Ce proiecte de viitor aveți?

– Vreau să continui studiul legături dintre știință, filozofie și artă, prin teorii matematice, în cadrul disciplinei Epistemologie de la Universitatea VALAHIA din Targoviște. Încerc să conectez mai multe metode, sunt vreo cinci, pe care vreau să le pun cap la cap și să explic corelarea acestor domenii de cunoaștere. Lucian Blaga, fără a ști matematică, a intuit că ceva este sinusoidal, spațiul mioritic, deal-vale. Matematic, însă, rezultă că totul este sinusoidal, ciclic, dar nu în spațiu, ci în timp.

Domnule profesor, purtând acest dialog cu dumneavoastră am trecut prin toate stările: am suferit ascultînd povestea copilăriei petrecută prin spitale, am admirat tăria fizică și sufletească de care ați dat dovadă în acei ani, am prețuit dragul de carte și de cultură pe care îl aveți, ambiția și iubirea de om, de viață, de animale, de toate lucrurile mărunte și frumoase pe care uneori nici nu le observăm și m-am bucurat că avem în țară oameni ca dumneavoastră care promovează cercetarea, dezvoltarea, inovarea și cultura.

Vă doresc să finalizați cu succes studiul pe care doriți să îl realizați în cadrul disciplinei Epistemologie de la U. Valahia și, de asemenea, să mai citim alte noi romane și poezii semnate Nicolae Vasile.

Închei, mulțumindu-vă pentru timpul acordat și pentru deschiderea cu care ați abordat dialogul nostru, nu înainte de a reproduce motto-ul cu care ați prefătat cartea „Românul ciclic”, care spune foarte multe despre oameni : „Obligă-i să clădească ceva împreună, și-i vei transforma în frați. Dacă vrei să se urască, aruncă-le un grăunte degeaba” (Antoine de Saint-Exupéry).

(5 octombrie 2016)